

بسم الله الرحمن الرحيم
وزارت جهاد كشاورزی
سازمان تحقیقات و آموزش كشاورزی
مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع

طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور

تیپهای گیاهی منطقه نیریز

(محدوده نقشه چهارگوش نیریز به شماره NH 40-9)

از:

احمد ناصری، احمد پورمیرزایی

با همکاری:

ناصر عربزاده، ماشاء ا... غنچه‌ای

هماهنگ کننده ملی:

مسعود شکویی

ناصری، احمد

طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور: تیپهای گیاهی منطقه نیریز (محدوده نقشه چهارگوش نیریز به شماره NH40-9) / از احمد ناصری، احمد پورمیرزایی، با همکاری ناصر عربزاده، ماشاءالله غنچه‌ای؛ هماهنگ کننده ملی: مسعود شکویی؛ [یرای] وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی، مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع - تهران: مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع، ۱۳۸۳. و، ۷۱ ص. : نقشه، جدول، نمودار + یک دیسک فشرده. - (مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع، شماره انتشار ۳۴۸).

ISBN: 964-473-209-X : ۲۰۰۰۰ ریال به همراه نقشه

ص.ع. به انگلیسی:

Ahmad Naseri, Ahmad pormirzaei, Ecological regions of Iran Vegetation types of Neiriz area.

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۷۱-۷۰.

۱. پوشش گیاهی - - ایران - - نیریز. الف. پورمیرزایی، احمد. ب. عربزاده، ناصر، ج. غنچه‌ای، ماشاءالله. د. سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی. ه. مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع. و. عنوان.

۶۳۵/۹۶۴۰۹۵۵۶۳۳۶

SB۴۳۲/۲۲ط۴۵

م ۸۳-۳۹۹۰۶

کتابخانه ملی ایران

کمیته انتشارات

محمدحسن عصاره
پرویز باباخانو
حسین میرزائی ندوشن

عادل جلیلی
عبدالرحمن حسینزاده
علی اصغر معصومی

شاهرخ کریمی

شناسنامه

نام کتاب	: طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور، تیپهای گیاهی منطقه نیریز
تألیف	: احمد ناصری، احمد پورمیرزایی
ویراستار علمی	: مسعود شکویی، سید حسن کابلی
ناظر فنی	: شاهرخ کریمی
از انتشارات	: مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع
سال انتشار	: ۱۳۸۳
نوبت چاپ	: اول
تیراژ	: ۱۵۰۰
چاپ	: فرارنگ
قیمت	: ۲۰۰۰۰ ریال به همراه نقشه
شابک	: ۹۶۴-۴۷۳-۲۰۹-X

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۲	خلاصه
۸	۱- اهداف
۹	۲- روش بررسی
۹	۲-۱- مرحله مقدماتی
۱۰	۲-۲- مرحله مطالعات صحرائی
۱۰	۲-۳- مرحله نهایی یا مرحله تلفیق اطلاعات
۱۱	۳- تشریح نشانه های روی نقشه
۱۳	۴- خصوصیات منطقه مورد مطالعه
۱۳	۴-۱- موقعیت و وسعت
۱۶	۴-۲- آب و هوا
۲۵	۴-۳- هیدرولوژی
۲۵	۴-۴- زمین شناسی
۲۷	۴-۵- منابع اراضی و خاک
۳۷	۴-۶- کشاورزی و دیگر کاربریهای اراضی
۴۰	۵- تشریح تپه های گیاهی
۴۶	۵-۱- تپه های گیاهی گروه <i>Artemisia spp.</i>
۴۶	۵-۱-۱- تپ گیاهی <i>Artemisia sieberi</i>
۴۷	۵-۱-۲- تپ گیاهی <i>Artemisia sieberi-Zygophyllum eurypterum</i>
۴۸	۵-۱-۳- تپ گیاهی <i>Artemisia spp.-Astragalus spp.</i>
۴۹	۵-۱-۴- تپ گیاهی <i>Artemisia sieberi-Ebenus stellata</i>
۵۱	۵-۲- تپه های گیاهی گروه <i>Amygdalus spp.</i>

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵۱	۵-۲-۱- <i>Amygdalus scoparia</i> تیپ گیاهی
۵۲	۵-۲-۲- <i>Amygdalus spp.-Acer monspessulanum</i> تیپ گیاهی
۵۳	۵-۳- <i>Seidlitzia rosmarinus</i> تیپ گیاهی گروه
۵۴	۵-۳-۱- <i>Seidlitzia rosmarinus-Salsola dendroides</i> تیپ گیاهی
۵۵	۵-۳-۲- <i>Seidlitzia rosmarinus-Tamarix spp.</i> تیپ گیاهی
۵۵	۵-۴- <i>Halocnemum strobilaceum</i> تیپهای گیاهی گروه
۵۶	۵-۴-۱- <i>Halocnemum strobilaceum</i> تیپ گیاهی
۵۷	۵-۴-۲- <i>Halocnemum strobilaceum-Seidlitzia rosmarinus</i> تیپ گیاهی
۵۷	۵-۵- تیپهای گیاهی منفرد
۵۸	۵-۵-۱- <i>Haloxylon ammodendron</i> تیپ گیاهی
۵۸	۵-۵-۲- <i>Zygophyllum eurypterum-Artemisia sieberi</i> تیپ گیاهی
۵۹	۵-۵-۳- <i>Acer monspessulanum-Amygdalus lycioides</i> تیپ گیاهی
۶۰	۵-۵-۴- <i>Noaea mucronata-Artemisia sieberi-Hertia intermedia</i> تیپ گیاهی
۶۱	۵-۵-۵- <i>Ephedra strobilacea-Artemisia sieberi</i> تیپ گیاهی منفرد
۶۲	۶- مروری بر نوشتاری در این زمینه
۷۰	منابع
۷۱	خلاصه انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۵	جدول ۱: خلاصه مشخصات تیپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه نی ریز
۱۲	جدول ۲: نشانه‌های تیپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه نی ریز
۲۰	جدول ۳: خلاصه اطلاعات هواشناسی ایستگاه سینوپتیک شهر بابک ۱۳۷۱-۱۳۸۲
۲۱	جدول ۴: خلاصه اطلاعات هواشناسی ایستگاه سینوپتیک سیرجان ۱۳۷۱-۱۳۸۲
۲۲	جدول ۵: طبقه‌بندی اقلیمی منطقه مورد مطالعه نی ریز
۲۹	جدول ۶: تیپها و واحدهای اراضی منطقه مورد مطالعه نی ریز
۳۶	جدول ۷: گروههای بزرگ خاک (روش FAO) منطقه مورد مطالعه نی ریز
۳۹	جدول ۸: کاربریهای اصلی اراضی منطقه مورد مطالعه نی ریز
۴۱	جدول ۹: تیپ های گیاهی منطقه مورد مطالعه نی ریز و گروه بندی آنها

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۴	نمودار ۱: توزیع کاربریهای اصلی اراضی در منطقه مورد مطالعه نی ریز
۲۴	نمودار ۲: منحنی آمبروترمیک ایستگاه هواشناسی شهر بابک
۲۴	نمودار ۳: منحنی آمبروترمیک ایستگاه هواشناسی سیرجان
۴۲	نمودار ۴: دامنه ارتفاعی تیپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه نی ریز
۴۳	نمودار ۵: فراوانی تیپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه نی ریز
۴۴	نمودار ۶: فراوانی گروه‌های گیاهی منطقه مورد مطالعه نی ریز

فهرست نقشه

عنوان	صفحه
نقشه نمایشی ۱: موقعیت منطقه مورد مطالعه نی‌ریز در سطح کشور	۱۴
نقشه نمایشی ۲: وضعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه نی‌ریز	۱۵
نقشه نمایشی ۳: خطوط میانگین هم باران سالانه منطقه مورد مطالعه نی‌ریز	۱۷
نقشه نمایشی ۴: خطوط میانگین هم دمای سالانه منطقه مورد مطالعه نی‌ریز	۱۸
نقشه نمایشی ۵: خطوط میانگین هم تبخیر سالانه منطقه مورد مطالعه نی‌ریز	۱۹
نقشه نمایشی ۶: طبقه‌بندی اقلیمی به روش دومارتن گسترش یافته منطقه مورد مطالعه نی‌ریز	۲۳
نقشه نمایشی ۷: تیپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه نی‌ریز	۴۵
نقشه نمایشی ۸: تیپهای گیاهی منطقه شیراز- اصطهبانات به نقل از Bill Myere (1973)	۶۷

سپاسگزاری

در اینجا لازم می‌دانیم که سپاس قلبی خود را تقدیم کسانی نمائیم که به نحوی در به ثمر رسیدن این طرح از کمکهای بی‌شائبه خود دریغ ننموده و همواره یار و مددکارمان بوده‌اند. جناب آقای مهندس کاوه شهیدی ریاست محترم مرکز تحقیقات و منابع طبیعی استان کرمان که با فراهم نمودن امکانات لازم، انجام این طرح را میسر گردانیده‌اند و آقای مهندس معدن‌چی که در تهیه مبحث زمین‌شناسی زحمت کشیده‌اند و همه کسانی که در مراحل از کار یاری کننده ما بوده‌اند تشکر و قدردانی می‌نمائیم.

جناب آقای دکتر جلیلی ریاست محترم مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع با ارائه رهنمودهای ارزنده خویش همواره مشوق اجرای این طرح بوده و در تمامی موارد با کمکهای خود ما را یاری نموده‌اند. آقای دکتر مهدی فرح پور ریاست محترم بخش تحقیقات مرتع در انجام این طرح ما را یاری داده‌اند. آقای شاهرخ کریمی دبیر کمیته انتشارات مؤسسه امور چاپ و انتشار کتاب را پی‌گیری نمودند که موجب امتنان است.

هماهنگی و راهنمایی در مورد نحوه تدوین گزارش و نقشه‌ها به وسیله آقای مهندس مسعود شکوئی انجام شد.

آقای مهندس سید حسن کابلی، تولید نقشه‌های نهایی در محیط سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی و همچنین بازخوانی متن کتاب را بر عهده داشته‌اند. سرکار خانم مهندس هاجر نعمتی زحمت بازخوانی و بازبینی کتاب را متقبل شده‌اند و سرکار خانم مهین بهرامی زحمت حروفچینی و صفحه‌آرایی را عهده‌دار بودند.

زحمات تمامی این عزیزان، شایسته تقدیر و سپاس می‌باشد.

اجر همگی با ایزد منان

مقدمه

گیاهان افزون بر نقش مؤثرشان در تلطیف محیط، تولید اکسیژن، جذب و تبدیل انرژی خورشید و مواد معدنی به صورت قابل استفاده برای سایر موجودات زنده، شاخصهای مناسبی برای شناخت چگونگی وضعیت زمین، آب و هوا، منابع آبهای زیرزمینی و حتی معادن می‌باشند. به عبارت دیگر پوششهای گیاهی یک منطقه، شناسنامه سیر تاریخی آن محل و نشانگر رویداد بسیاری از رخدادهای آن سر زمین است. اشاره‌هایی که گذشتگان در نوشته‌های خود به نامهای بوته‌ها، درختچه‌ها و یا درختها در یک سرزمین کرده‌اند، گزارشی برای شناخت وضعیت، آب و هوا، منابع آب، خاک و بسیاری اطلاعات دیگر محسوب می‌شوند. شناخت پوشش گیاهی گامی مؤثر در شناخت وضعیت اکولوژیکی منطقه است.

شناخت، نخستین گام در تحقیق تلقی می‌گردد و با عنایت به این اصل مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع برای دستیابی به برخی از نیازهای پژوهشی، این طرح را به اجرا درآورده است، طرح شناخت مناطق اکولوژیک که توسط این مؤسسه در دست انجام است با تیپ‌بندی پوشش گیاهی ایران و شناخت ارتباط تیپ‌های گیاهی با عوامل مختلف اقلیم، خاک، توپوگرافی و شناخت ویژگیهای آن می‌تواند دست مایه‌ای برای انجام کارهای اجرایی نظیر حفاظت، بهره‌برداری توسعه و احیاء منابع طبیعی تجدیدشونده کشور به شمار می‌رود.

دستاوردهای شناخت برای بخش‌های تحقیقات منابع طبیعی، در انتخاب موضوع و پایگاه‌های تحقیقاتی مورد استفاده است. با توجه به واحدهای اکولوژیک بزرگ، ایستگاه‌ها و پایگاه‌های تحقیقاتی را می‌توان به نحوی انتخاب نمود که تحقیقات انجام شده کاربردی وسیع پیدا کنند و در مناطق مشابه قابلیت تعمیم گسترده‌ای داشته باشند.

از طرف دیگر اطلاعات کسب شده می‌توانند به عنوان ابزار، سازمان‌های اجرایی را قادر سازند تا با استفاده از آن بتوانند مناسب‌ترین عرصه‌های کاری را با دقت نظر بیشتری انتخاب کنند و در نهایت این که می‌توان به بانک اطلاعاتی در زمینه منابع طبیعی تجدید شونده کشور دست یافت. از این رهگذر نقشه‌ای از سیمای گیاهی کشور تهیه می‌شود که می‌تواند در موارد گوناگون مورد استفاده قرار گیرد.